

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Педагогічний факультет**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М П Драгоманова
“27” січня 2022 р.
Протокол № 7
Голова Вченої ради, ректор
акад. Андрущенко В. П.

Програма змістового модуля

*«Психолого-педагогічне та організаційно-методичне забезпечення
розвитку готовності вчителя та практичного психолога до творчої
професійної діяльності в умовах НУШ»*
для курсів післядипломного підвищення кваліфікації

Кваліфікація: вчитель початкових класів, практичний психолог системи освіти

**Київ
2022**

Розробники програми:

Митник О.Я., доктор педагогічних наук, професор;

Губарева Д. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Рашковська І.В., кандидат психологічних наук, доцент;

Лунченко Н. В., науковий співробітник УНМЦ практичної психології і соціальної роботи

Рецензенти:

Кочерга Олександр Васильович – заступник директора Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент

Полякова Олена Василівна – старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

1. Пояснювальна записка

Програма змістового модуля *«Психолого-педагогічне забезпечення навчально-творчої діяльності молодшого школяра в освітньому процесі ЗЗСО в умовах НУШ»* складена відповідно до вимог Професійних стандартів: «Вчитель початкових класів, вчитель закладу загальної середньої освіти і вчитель з початкової освіти», «Практичний психолог (соціальна сфера)», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року»

Ефективність побудови навчання як цілісного творчого процесу у ЗЗСО залежить від розвитку готовності вчителя та практичного психолога до здійснення творчої професійної діяльності

Здатність учителя та практичного психолога здійснювати творчу професійну діяльність базується на вміннях створювати сприятливе психологічний мікроклімат в освітньому процесі, в якому кожна дитина має відчувати, що її думка для значущого дорослого є цінною, створювати творчі продукти у професійній діяльності.

Оволодіти названими знаннями та розвинути вказані уміння має допомогти вчителю та практичному психологу даний змістовий модуль.

Мета. Оволодіння вчителем початкової школи та практичним психологом психолого-педагогічним та організаційно-методичним забезпеченням здійснення творчої професійної діяльності в умовах НУШ.

Основними завданнями опанування модуля є:

- розвиток психологічної компетентності вчителя та практичного психолога щодо побудови розвивального освітнього простору: прийоми побудови сприятливого психологічного мікроклімату в освітньому процесі, профілактики різних форм булінгу
- розвиток соціальної компетентності вчителя, практичного психолога щодо побудови командної роботи в освітньому процесі, зокрема, проектною діяльністю;
- розвиток предметно-методичної компетентності вчителя: ознайомлення з методикою роботи над завданнями комбінованого характеру, завданнями з логічним навантаженням на уроках математики, української мови, природознавства;
- розвиток інноваційної компетентності вчителя та практичного психолога щодо створення завдань розвивального характеру.

Основні результати опанування програми і компетентності згідно з вимогами Професійних стандартів: «Вчитель початкових класів, вчитель закладу загальної середньої освіти і вчитель з початкової освіти», «Практичний психолог (соціальна сфера)»,

Результати опанування програми	Компетентності
--------------------------------	----------------

<ul style="list-style-type: none"> • розширення знань про анатомо-фізіологічні особливості, особливості розвитку психічних процесів у молодшому шкільному віці; • оволодіння: структурою уроку як цілісного творчого процесу; методикою роботи над завданнями комбінованого характеру, завданнями з логічним навантаженням на уроках математики, української мови, природознавства; техніками взаємодії вчителя та практичного психолога, які є засобами побудови сприятливого психологічного мікроклімату в освітньому процесі, профілактики різних форм булінгу; техніками здійснення командної роботи, зокрема, проєктної діяльності • розвиток умінь створювати завдання розвивального характеру з дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклу 	<p>Громадянська, культурна, предметно-методична, психологічна, емоційно-етична, інноваційна, здоров'язбережувальна</p>
---	--

Тематичний план модуля

№ з/п		Кількість год	Лекції	Практичні заняття: тренінги, майстер-класи, тематичні дискусії	Самостійна робота (консультації)
1.	Готовність вчителя початкової школи та практичного психолога до побудови творчого освітнього процесу відповідно концепції НУШ	4	2		2
2.	Техніки побудови та методика роботи над завданнями розвивального характеру в освітньому процесі НУШ.	5	1	2	2
3	Командна робота на уроках математики	4	1	1	2

4.	Використання ІКТ на уроках математики	4	1	1	2
5	Взаємодія психолога і педагога початкової школи в умовах НУШ	8	2	2	4
6	Формування безпечного освітнього середовища у початковій школі	5	2		3
	Разом:	30	9	6	15

Зміст модуля

Тема 1. Готовність вчителя та практичного психолога до побудови творчого освітнього процесу відповідно концепції НУШ

Зміст поняття *творча професійна діяльність психолога (вчителя)*.

Готовність психолога (вчителя) до творчої професійної діяльності. Структура готовності: мотиваційний, когнітивний, операційний та соціальний компоненти. Специфіка конструктивної взаємодії суб'єктів освітнього процесу як єдності функціонально-рольової та особистісно-орієнтованої поведінки вчителя.

Професійний імідж сучасного вчителя. Поняття передового педагогічного досвіду. Критерії, технологія вивчення, узагальнення, впровадження передового педагогічного досвіду. Система накопичення власного професійного досвіду.

Тема 2. Техніки побудови та методика роботи над завданнями розвивального характеру в освітньому процесі НУШ

Психологічний аналіз уроку як цілісного творчого процесу. Техніки побудови проблемно-пошукового діалогу між суб'єктами освітнього процесу.

Місія завдань розвивального характеру у НУШ. Види завдань розвивального характеру: завдання з логічним навантаженням; завдання комбінованого характеру. Методика роботи над такими завданнями. Техніки створення таких завдань.

Психофізіологія навчальних навантажень як передумова творчості учня.

Форми і методи контролю та самоконтролю успішності учнів. Вимоги до змісту та організації проведення перевірних робіт у початковій школі. Формувальна оцінка навчально-творчої діяльності молодшого школяра

Тема 3. Командна робота на уроках математики

Організація роботи в команді як психолого-педагогічна проблема. Класифікація групової навчальної діяльності: кооперативно-паралельна, кооперативно-послідовна, змагально-паралельна, змагально-послідовна

Робота в команді на прикладі проєктних завдань на уроках математики

Тема 4. Використання ІКТ на уроках математики

Місія ІКТ в освітньому процесі. Сутність інформаційних технологій, які використовуються на уроках математики: презентації у формі *канва*; платформи для вивчення математики від освітніх експертів

Техніки створення інтерактивних завдань.

Тема 5. Взаємодія практичного психолога і вчителя в умовах НУШ

Взаємодія практичного психолога та вчителя початкових класів як засіб адаптації учня до навчання в умовах НУШ.

Конструктивна взаємодія між практичним психологом та вчителем початкових класів як підґрунтя профілактики і подолання конфліктів в освітньому процесі ЗЗСО.

Компеллятивні зустрічі: психолог- діти, педагог-діти, педагог-психолог, психолог-батьки, психолог-діти-батьки. Взаємодія вчителя і психолога щодо профілактики і подолання різних форм булінгу у початкових класах.

Тема 6. Формування безпечного освітнього середовища у початковій школі

Сутність безпечного освітнього середовища. Ознаки та принципи безпечного освітнього середовища

Прийоми організації безпечного освітнього середовища в умовах класу

Форми контролю: виконання завдань, пов'язаних із змістом модуля і (або) захист авторського професійного досвіду.

Список рекомендованої літератури

1. Alexander Mytnyk, Olena Matvienko, Andrii Guraliuk, Nataliia Mykhalchuk, Ernest Ivashkevych. DEVELOPMENT OF CONSTRUCTIVE INTERACTION SKILL AS A COMPONENT OF SOCIAL SUCCESS OF JUNIOR PUPIL. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II, May 28th-29th, 2021. - P. 387-401.
2. Водолазська Т. В. Модель доброзичливого до дітей освітнього середовища [Електронний ресурс] / Т. В. Водолазська // ПостМетодика, №5 (108), 2012. – 2012. – URL: <http://poippo.pl.ua/pm/pdf-1-f-w/PM-108.pdf>
3. Грейліх О.О. Підготовка майбутніх вчителів до міжособистісної професійної взаємодії: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Ольга Олексіївна Грейліх. – К., 2000. – 194 с.
4. Джон Готтман. Емоціональний інтелект ребёнка. Практическое руководство для родителей / Джон Готтман, Джоан Деклер ; пер.с англ. Г. Федотовой. - М. : Манн, Иванов и Фербер, 2015.-216 с.
5. Кабінет Міністрів України. Розпорядження «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої

- освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 р. № 988-р. Урядовий кур'єр від 28.12.2016 — № 246.
6. Краевский В.В. Методология для педагога: теория и практика / В.В. Краевский, В.М. Полонский. – Волгоград: Перемена, 2001. – 324 с.
 7. Мадлен Дені. Управління гнівом. Як реагувати на дитячі істерики. Артбукс, 2020.
 8. Матюгин И.Ю. Как развить хорошую память / Игорь Юрьевич Матюгин. – М.: Рипол-класик, 2002. – 346 с.
 9. Митник О.Я. Навчально-творча діяльність молодших школярів на уроках математики. Методика навчання математики в системі післядипломної освіти / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2005. – 96 с.
 10. Митник О.Я. Технологія розвитку інтелектуальної культури майбутнього вчителя початкових класів / О.Я. Митник // Почат. шк. – 2008. – № 2. – С. 32 – 38.
 11. Митник О.Я. Як навчити дитину мистецтва мислення / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2006. – 104 с.
 12. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В.І. Бондаря; упорядк. О.Я. Митник. – К.: Початкова школа, 2011. – 384 с.
 13. Обозова О. Психологічна безпека освітнього середовища / О. Обозова // Психолог. Шкільний світ. – 2011. – № 10. – С. 3-6.
 14. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти / О.Я. Савченко. – К.: СПД "Цудзиневич Т.І.", 2007. – С. 38-50.
 15. Савченко О.Я. Підготовка вчителя в контексті інновацій шкільної освіти / О.Я. Савченко // Шлях освіти. – 2003. – № 3. – С. 2–6.
 16. Сисоева С.О. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О. Сисоева. – К.: Міленіум, 2006. – 346с.
 17. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность /Хайнц Хекхаузен. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер ; М. : Смысл, 2003. – 860 с.
 18. Хуторской А.В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?: пособие для учителя / Андрей Викторович Хуторской. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.